

DÉLVIDEK

ZOMBOR, 1941. OKTÓBER 14.

Főszerkesztő: Illés Sándor

I. ÉVFOLYAM, 137. SZÁM

Politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Zombor, Csihás Benő utca 3.

Telefon: 2-07. Csekkszám: 74.050

Előfizetés egy óra. 2.50 P.

Negyedévre 7.20 P.

JAPÁN A SZOVJET MEGSEGÍTÉSE ELLEN

A moszkvai sajtó végső ellenállásra szólítja fel a Szovjet népet — Moszkvából eltávolították az asszonyokat és gyermekeket — Londonban újabb konferenciázással odázzák el Sztalinék megsegítését — Északírország támaszpontjait amerikai tengerészcsapatok szállják meg

Arcvonal támadások indultak keleten, a katlanokban már csak tisztogatás folyik

A Szovjet helyzete annyira válságosra fordult, hogy most már a szovjet sajtó sem tudja leplezni a helyzet súlyosságát. A Popolo di Roma idézi a moszkvai Pravda vezércikkét, amely többek között ezeket tartalmazza:

— Az ellenség állandóan folytatja előnyomulását a Szovjet életfontosságú központjai felé. Unámitás volna szemethunyni a közeledő veszedelem előtt, de nem szabad kétségbeesni sem.

A szovjet lapok — mondja a Popolo di Roma jelentése — a páni félelem ellensúlyozására és a közhangulat emelésére állandóan különkiadásokat adnak ki, amelyek oldalakon keresztül méltatják az egyes szovjet csapatok hősiességét. A lapok egész oldalon át ilyen címeket közölnek: „Közeledik a ti órátok”. „Bátorságtokkal építsetek betonfalat az ellenség előtt”, „A végsőig álljatok ellent”.

A moszkvai rádió is beismeri a Szovjet súlyos helyzetét. Nem titkolhatja többé Moszkva, hogy a háborút a Szovjet elveszítette és minden eszközzel igyekszik végső ellenállásra bírni még meglévő hadseregét és a polgári lakosságot. A moszkvai rádió beismerte Vjazma kiűrését is, valamint azt is, hogy az Azovi tenger vidékén válságosra fordult a helyzet. A szovjet fővárosból — mint stockholmi jelentések közlik — eltávolították az asszonyokat és gyermekeket, az ott maradtak pedig nem számítanak polgári lakoságnak, miután a Szovjet harcbeállítja őket, mint Szentpétervár és Odessza esetében történt.

London és Washington

A Szovjet összeomlás előrevetett árnyékának komor hatása alatt áll. Az angol kormányt a legsúlyosabb támadások érik úgy angol, mint amerikai részről amiatt, hogy nem sietett idejében segítségére Moszkvának. Hir szerint Churchill az alsóház legközelebbi ülésén válaszol a vádakra és ismerteti azokat a nagyjelentőségű német győzelmeket, amelyeket már a Szovjet helyzetének semmi féle szépitgetésével sem tud megneemtörténi tenni még az angol hírvetés sem. London — mint német lapjelentések mondják, — nyilván azért, hogy elodázza szövetségeseinek amugyis elkészített megsegítését, újabb konferenciázással igyekszik időt nyerni. Az angol fővárosban szovjet delegáció érkezését várják Molotov vagy Litvinov vezetésével. Londonban folytatják a Szovjet megsegítésére Moszkvában megkezdett tanácskozásokat. A Fehér Ház is szükségesnek tartotta, hogy lelket öntsön a tönkrevert, csüggedő szov-

jet erőkre és ezért közli Roosevelt kijelentését, mely szerint nagyobb amerikai hadianyagszállítványok már utban vannak a Szovjet felé, október folyamán pedig megkapja a Szovjet mindazt a segítséget, amelynek elküldésére az amerikai bizottság Moszkvában ígéretet tett. Még az amerikai lapok is elsősorban annak tulajdonítják ezt a közlést, hogy Washington új hitet akar önteni szövetségeseibe. Roosevelt ismert szerezmenyosdatásával ugyanolyannak akarta beállítani a Szovjetuniót, mint amely még a vallásszabadságot is tiszteletben tartja, az ohioi érsek azonban ugylátszik még sincs egy véleményen az államelnökkel, mert 50.000 főnyi hallgató előtt kijelentette, hogy a Szovjet ural istentelen és embertelen zsarnokok.

Német hírforrások közlése arra en-

ged következtetni, hogy a brjanszki és vjazmai katlanokban körülzárt ellenséges hadseregek már nem képviselnek jelentős erőt és a gyűrűbe fogott ellenség megsemmisítése lényegében közvetlenül a befejezés előtt áll. A Völkischer Beobachter közli, hogy az átkaroló haditaktika az említett két hatalmas gyűrűben meghozta eredményeit és most már elérkezett az ideje az arcvonal-támadásoknak. Semleges források jelentései úgy tudják, hogy a német erők már messze járnak a bekerített ellenséges csapatok mögött és az arcvonal mélyen benyulik Moszkva alá. A keddi német hadijelentés ismét tartózkodó és új adatokat nem közöl. Miután Berlin hallgatása mindig nagyarányú katonai tevékenységet jelent, valószínű, hogy már a közeli napok újabb nagy sikerek hírére hozzák.

TERUSZERŰEN FOLYNAK a keleti hadműveletek

Berlin, október 14.

A vezéri főhadiszállás keddi hadijelentése közli, hogy a keleti arcvonalon továbbra is tervszerűen folynak a hadműveletek. A brjanszki katlanban körülzárt ellenséges erők több csoportját szétverték a német hadak, a megsemmisítés változatlan ütemben folyik. A foglyok száma már hétfőn meghaladta a 350 ezret és állandóan nő.

Leningrád katonai berendezéseit eredményesen támadta a német léghaderő.

A német gyorsnászádok az angol partok mentén megtámadták egy hadihajókkal, gyorsnászádokkal és repülőgépekkel erősen védett angol hajókisérőet és a heves elhárítás ellenére elsüllyesztettek hat felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót összesen 18.000 tonna ürtartalommal.

Keddre virradóra angol repülőtereket támadtak a német légi erők és nagy tüzeket okoztak.

A La Manche csatornában súlyos veszteségeket szenvedett az angol léghaderő. Német részről megsemmisítettek 31 angol repülőgépet. A német veszteség egy gép.

A brit bombázók keddre virradóra Németország nyugati tartományaira és az északi partvidék néhány helyiségére dobták bombáikat. Öt ellenséges repülőgépet lelőtt a légvédelem. (MTI)

Japán nem tűri szó nélkül a Szovjetbe irányuló hadianyagszállítást

Tokió, október 14.

A Kokumin Simbum szerint Toyoda külügyminiszter kijelentette, hogy a japán kormány a legnagyobb érdeklődéssel figyeli a Szovjet angol-amerikai megsegítésének kérdését. A lap a következőkben foglalja össze a japán álláspontot:

1. A Csuzima és Csugaru közötti szállítások egyet jelentenek azzal, hogy az angolszász hatalmak a japán vizeken keresztül szállítanak segítséget a Szovjetnek,

2. Japán nem tűrheti szó nélkül a Szovjet megsegítését, már csak azért sem mert ez a hadianyag Japán ellen is felhasználható. (MTI)

Előkerül

a zsir, a szalonna, a liszt, a hagyma, egyszerűen minden, amit eddig elrejtettek az üzérkedők. Megjelenik a tojás. Régen elfelejtett közéleti cikkek tűnnek szemünk elé a piacon. A tejes bezörget az ablakon és kínálja áruját. A tehén eddig beteg volt, azt mondta. Csak akkor adott tejet, ha negyven fillért lehetett tudni rajta. Most hirtelen megdöngölte magát a tehén is és a termelő is. A piaci asztalok roskadoztak kedden a különböző áruktól.

A szalonna is előkerült. Előhozták a zsírt a rejtékhelyről, s nem kell majd könnyörögni negyedkiló hájért a mézárósnak. Mindez szinte napok alatt történt. Még időnk sem volt meglepődni, s minden van. Azt látjuk, hogy semmi sem hiányzik, csak a bűnös kezek, a spekuláció okozta eddig azt, hogy egyes árucikkek eltűntek a forgalomból.

A törvény keze a legteljesebb szigorral sujtott le. A vádlottak padjára kerültek az árurejtegetők. Felelőségre vonták a halmozókat, az árdragítókat.

A magyar közvélemény örömmel üdvözli az erős kéz politikáját. Vártuk már, hogy véget vessenek egyszer ennek a sok visszaélésnek. A legszigorubb büntetés is enyhe, mert ezek az emberek ellenségei a hazának. A közösség ellen követnek el mérvénytelen. Az országot belülről akarják bomlasztani. Ezt pedig nem engedhetjük meg. Amikor kint, a határon túl a nagy csata folyik, fegyelmeztetett kell követni minden parancsot és minden áldozatot meg kell hoznunk a haza, az egyetemes magyarság és a szebb jövő érdekében.

Lenin holttestét, a gyermekeket és asszonyokat elszállították Moszkvából

A német sajtó döntő jelentőségűnek tartja a vjazmai és brjanszki csatákat / Roosevelttel szerint elindult az amerikai segítség a Szovjet felé

Róma, október 14.

A Popolo di Roma jelentése szerint a Szovjet hatóságok Lenin holttestét a Vörös téren elhelyezett mauzoleumból az egyik urálmenti városba szállították. A holttest elszállítása a legnagyobb titokban történt, nehogy a főváros népe Lenin holttestének eltávolítását Moszkva eleste sötét előjelének lássa. (MTI)

Stockholmi hírek szerint a Reuter angol hírszolgálati iroda közli hogy a moszkvai rádió keddi adásában beismerte, hogy Vjazma körül válságos a szovjet csapatok helyzete. A rádió szerint a német csapatok több helyen áttörték a szovjet állásokat és éjjel-nappal támadnak. A rádió közölte még, hogy a szovjet csapatok »új állásokba vonultak vissza». (MTI)

A vjazmai és brjanszki német győzelem döntő jelentőségű

Berlin, október 14.

A német sajtó érdeklődésének előterében a vjazmai és brjanszki katonai aratott német sikerek állnak. A lapok döntő jelentőségűnek tekintik a keleten elért eredményeket. A Völkicher Beobachter hangoztatja, hogy a szovjet vereségét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a németek kezére újabb 350.000 szovjet fogoly jutott. A Deutsche Allgemeine Zeitung azt hangsúlyozza, hogy ezekkel a csatákkal a tonai szempontból megpecsételődött a Szovjet sorsa. Az ellenség önámításai, megfélemlítő kísérletei mit sem változtatnak ezen a helyzeten. Sőt az sem változthat semmit a Szovjet helyzetén, hogy angol-amerikai részről segítséget ígérnek. Ez elégetett. Ugyancsak elkésették azok a tervek is, amelyek akár északi, nyugati, akár déli tehermentesítő offenzíváról álmodnak. (MTI)

EGY NÉMET LÉGIHADTEST SIKEREI

Berlin, október 14.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy egy német légihadtest kimagasló eredményeket ért el. A légihadtest szeptember 22-e és 28-a között a levegőben 1065, a földön pedig 1146 szovjet repülőgépet semmisített meg. Ezen felül 841 páncélos harci-kocsit, 161 üteget, 481 löveget 9434 járművet 227 vasuti szerelvényt és 96 vasuti mozdonyt semmisített meg. Támadást vezetett 42 szovjet menetoszlop ellen. A hadtest 350 helyen megszakította az ellenség vasutvonalát, levegőbe röpített 25 löszraktárt és hat kísérődött, más erődöket pedig megrongált. Hajók ellen ugyancsak eredményesen támadott a hadtest. (MTI)

CSUPÁN »NÉHÁNY SZÁZAN» TAGADTÁK MEG AZ ENGEDELMESSEGET

(MN) Kanadai repülőknél egy brit csapatszallító hajóról történt tömeges szökésével kapcsolatban Power Kanada légügyi minisztere a következő nyilatkozatot tette: »A valóságban mindössze néhány százán voltak csupán, akik az engedelmesseget megtagadták» Power a továbbiakban még azt is kijelentette, hogy bár nem helyesli, hogy katonák ilyen módon adjanak elégtelenséget a kifizetés, kénytelen bevallani, hogy a repülőknél panaszai a hajón való ellátásukat illetően jogosak voltak. »A ha-

A Stefáni olasz hírszolgálati iroda jelenti Ankarából, hogy a szovjet rádió szerint a bolsevik csapatok kiűrtették Vjazmát (MTI)

MOSZKVA ELHAGYTA A POLGÁRI LAKOSSÁG

Amsterdam, október 14.

(Német Távirati Iroda) A Reuter angol hírszolgálati iroda szerint a moszkvai rádió bejelentette, hogy az illetékes hatóságok utasítására a gyermekek és asszonyok elhagyták Moszkvát.

Szovjet részről beismerik, hogy az Azovi tenger körül rendkívül súlyos a szovjet csapatok helyzete. (MTI)

jó valóban rettentő mocskos állapotban volt» — mondotta a miniszter — amit az illetékes londoni helyeknek nyomban és igen erélyes formában tudtára is adtunk». A kérdéses gőzös valamikor személyszállító-hajó volt és a Kréta körüli vállalkozásban is részt vett. Ugyátszik ez volt az egyetlen szállító gőzös, amely felett a lon-

„A sebesültek diszpolgárai a német nemzetnek”

Berlin, október 14.

Göbbels dr. birodalmi miniszter beszédét mondott mindhárom fegyvernem sebesülteinek egy csoportja előtt és hangoztatta, hogy a német nép a legmélyebb hálával adózik harctéren küzdő fiainak, akik hősiessen harcolnak és emberfeletti erőfeszítéseket fejtenek ki a győzelem érdekében. A nemzetiszocialista Németország becsülettel gondoskodik sebesülteiről. A kik nem tudják folytatni foglalkozásukat, azok

Hatalmas repülőgépek szállítják haza a szovjetfrontról a sebesült magyar katonákat

A magyar légi erők orvosi kara évek óta tanulmányozza a légi betegszállítás egyes szakkérdéseit. Most, hogy vitéz honvédeink az anyaországtól több ezer kilométeres távolságban már az Azovi-tenger partján csatláznak az új Európáért, rendkívül időszertűvé és parancsoló szükségévé vált a repülőgépeknek a betegszállítás szolgálatába történő beállítása.

Elsősorban azok a honvédek jöhetnek számításba a légi uton történő szállításnál, akiknek sebesülése vagy betegsége olyan természetű, hogy szakorvosi kezelésre, különleges műtéti beavatkozásra vagy idegenben nem alkalmazható gyógyítási eljárásra van szükség. Künn a harctéren

a honvéd egészségügyi szolgálat és a betegszállító repülőgépet kísérő repülőorvos közös egyetértéssel választja ki azokat a betegeket, akiknél a gyors és szakavatott beavatkozás életfontosságú.

A sebesülteket és betegeket a repülőorvos készíti elő a hosszú légi utra és annak tartama alatt egy egészségügyi altiszttel együtt gondozza őket.

A haza hívséges szolgálatáért szenvedő s vérző honvédekre

1500—1600 kilométeres légi ut vár.

A felségjelvény és a tengelyhatalmak és a szövetséges államok gépeit közösen jellemző sárga átfestés mellett fehér korongba befestett, messziről látható vöröskereszt mutatja, hogy a végtelmen tűnő ukrainai síkságok és a Kárpátok vonulata fölött magyar sebesültszállító repülőgép huz át. A gép berendezése mintaszerű,

NEMZETI MOZI

HÉTFŐ—SZERDA

„D. III. 88”

A levegő hőseinek eposzá

Még eddig nem látott repülő bravurokkal, az idény legaktuálisabb filmje.

Főszereplők:

OTTO VERNICKE, KARL MARTELL, CHRISTIAN KAYSER, HEINZ WENZEL

Pótműsor: Legújabb magyar és UFA híradó

Az előadások kezdete: hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor, ünnepeken 3, 5, 7 és 9 órakor.

doni admirális pillanatnyilag éppen rendelkezni tudott.

AZ AMERIKAI REPULÓGÉPEK KIÖREGEDNEK, MIELŐTT MÉG REPULNÉNEK

(MN) Walter Leckrone, a »New York World Telegram» munkatársa érdekes és igen figyelemreméltó cikksorozatban boncolja az USA repülőiparának teljesítőképességét. Az Egyesült Államok repülőgépipara ma, 18 hónapi lázas készülődés után — írja Leckrone — nincsen abban a helyzetben, hogy annyi modern gépet állítson elő, mint amennyire az angol hadvezetőségnek egy heti háború viseléséhez szükséges. Hihetetlenül kevés számú modern gépet ment idáig Angliába. A gyárak repülőterén százzámra állnak ugyan a gépek, nincsen azonban fegyverzetük és hiányzanak a légcsovarjók is. Ha nem sikerül a bürokratikus nehézségeket az utból eltávolítani, valamennyi gép kiöregszik mielőtt még egyszer is felrepülne. Egy részét az Angliába küldött gépeknek éppen ezért nem is tudták használni, ki sem csomagolták azokat, hanem úgy amint voltak tovább szállították a mellékharcterekre.

számára átképzőtanfolyamokat szerveznek, hogy új hivatás teljesítésére alkalmassá tegyék őket. Azokat a sebesülteket vizont, akik olyan súlyos sebesülést szereztek, hogy nem tudnak kenyérkereső munkát folytatni, a nemzet disznyújtásainak tekintik és életfogytiglan ellátják őket. Göbbels azzal fejezte be beszédét, hogy Hitler országa a sebesülteket a nemzet diszpolgárainak tekinti. (MTI)

Nyolc fekvő- és hat ülőbeteg számára van hely a tágas törzsben.

Mindenütt ragyogó tisztaság. A betegeket kísérő repülőorvos életveszély esetén fogantósítani tudja az élet fenntartásához szükséges legfontosabb intézkedéseket. A műszereken és gyógyszereken kívül két napra elégséges élelmiszerkészlet van ebben a repülő betegszobában. A gépudár utja során a Kárpátok bercein is átrepül. A magasságból folyó esetleges zavarok elkerülésére minden betegágyhoz oxigéntömlő vezet. A gép természetesen

rádióösszeköttetésben áll a hazai repülőterrel.

Az éter nullámain közlik az otthonlávókkal, hogy milyen betegeket hoz. A rádióhíradás vétele után a megfelelő szakorvos műtétéhez készen már bemosakodva várja a sebesült katonákat.

A hatalmas, hárommotoros Savoai Machetti mintájú betegszállító gépet a hazai repülőterén a Magyar Vöröskereszt üdítőszolgálatára várja. A hazatérő honvédek már kinn a repülőterén érzik az anyaország szerető gondoskodását. A Magyar Vöröskereszt fáradságot nem ismerő hőgövei meleg teával, üdítő italokkal és jobbnál jobb ennyivalókkal kedveskednek a messzi földet bejárt és a magyar névnek mindenütt dicsőséget szerzett katonáknak.

A sebesülteket a repülőteréről korszerűen berendezett betegszállító gépkocsik viszik a megfelelő kórházba, ahol a magyar honvédorvosi kar színe-java tesz meg mindent mielőbbi talpraállításuk érdekében.

Az ohioi érsek szerint a Szovjet urai istentelen és embertelen zsarnokok

Chincinatti (Ohio) október 14. Mc Nicholas érsek 50.000 hívő előtt tartott beszédében óva intette a népet, attól, hogy hitelt adjon az istentelen kommunista hirverésnek. Az érsek a Szovjet urait

embertelen és istentelen zsarnokoknak nevezte, akik arra törekcsenek, hogy gonosz tanáikkal uralmukba kerítsék az egész világot. (MTI)

—:o:—

Knox és Hull a semlegességi törvény módosításának szükségességéről

Washington, október 14. (Német Távirati Iroda) Knox haditengerészeti miniszter beszédet mondott a képviselőház ülésén, amely most tárgyalja Rooseveltnek a semlegességi törvény érdekében benyújtott javaslatát. A miniszter kijelentette, hogy a semlegességi törvény megváltoztatásának esetleges következményei kisebb kockázatot jelentenek Amerika számára, mintha Washington tétlenül nézi, hogy Anglia elveszíti a háborút. Hangoztatta a miniszter, hogy azoknak a népeknek, akik Hitler ellen harcolnak, meg kell adni minden segítséget, még akkor is, ha ez a segítség háborús kockázatot jelent. (MTI)

Hull külügyi államtitkár a képviselőház külügyi bizottsága előtt mondott beszédében hangoztatta a semlegességi törvény módosításának szükségességét. Kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak védekez-

niök kell az őket fenyegető veszély ellen. A nemzetiszocializmus tervei olyan rendkívüli méretűek, hogy az azokból áramló veszélyeket Amerika népe nem is láthatja tisztán.

Stomson hadügyminiszter a kongresszusban mondott beszédében hangoztatta, hogy nem elegendő az amerikai hajók felgyűjtése. Lehetővé kell tenni, hogy ezek a hajók befuthassanak a hadiövezetekbe is. A hadianyagszállítások biztosítása nagyfontossággal bír Amerika védelme szempontjából (MTI)

CHURCHILL NYILATKOZIK A SZOVJET MEGSEGÍTÉSÉRŐL

Washington, október 14. Amerikai hírszolgálati irodák jelentése szerint Londonban arra számítanak, hogy Churchill rövidesen nyilatkozik a Szovjet megsegítésének kérdéséről (MTI)

A japán kormány újabb üzenetet küldött Washingtonnak

Zürich, október 14. Svájci lapértésülések szerint Nomura washingtoni japán nagykövet átnyújtotta Hull külügyminiszternek a japán kormány újabb üzenetét.

Az üzenet tartalmát nem hozták nyilvánosságra, beavatott körök azonban úgy tudják, hogy a japán kormány újabb üzenete a félbeszakadt amerikai-japán tárgyalások újrafelvételét célozza (MTI)

FELPORKOLTEK 20 SZIRIAI FALUT A ZENDULÓK MEGFÉLEMLITÉSÉRE

Ankara, október 14. Ideérkezett jelentések úgy tudják, hogy az Északkelet-sziriaiában kitört rendzavarások valóságos forradalmi jellegűek. Az angol és degaullista csapatok büntető hadjáratot vezetnek azon vidékek ellen, ahol a zendülés felütötte a fejét. Eddig mintegy 20 falut pörköltek fel a zendulók megbüntetésére, a lázadás azonban ennek ellenére nem veszít erejéből. (MTI)

„ANGLIA TELJES MEGSEMISITÉSE NÉLKÜL NINCS BÉKE”

Róma, október 14. A Stefani iroda diplomáciai szerkesztője foglalkozik azzal a határozott állásfoglalással, amelyet Berlin állítólagos német békeajánlatáról szóló angolszász hírekkel szemben elfoglalt és megállapítja, hogy az olasz nép teljes mértékben helyesli ezt a német magatartást. Az olaszoknak meg van a maguk véleménye Angliáról, alkalmuk volt alaposan megismerni az angol módszereket és tudják, hogy Európában nem lehet béke mindaddig, amíg Angliát tárdre nem kényszerítik. A brit birodalom és a tengelyhatalmak között nincs más megoldás, mint a katonai. Európának le kell ráznia magáról végérvényesen azokat a sötét erőket, amelyek a háboruba taszították, hogy megakadályozzák az újabb világégést. (MTI)

ROOSEVELT A SZOVJET MEGSEGÍTÉSÉRŐL

Washington, október 14. (Német Távirati Iroda). A Fehér Ház hivatalos közlése szerint Roosevelt bejelentette, hogy nagy amerikai szállítmányok vannak ut-

ban a Szovjet felé. Amerika leszállítja mindazokat a repülőgépeket, hadianyagokat és harci kocsikat a Szovjetnek, amelyeket október hónapra megígért. Ezek a szállítmányok még a hónap vége előtt elindulnak. Roosevelt hangoztatta, hogy Amerika minden segítséget megad a Szovjetnek, hogy megerősítse a Szovjet területen védelmét. Az Associated Press hozzáfűzi a jelentéshez, hogy a Fehér Ház nem okolta meg, miért hozza nyilvánosságra Roosevelt kijelentéseit. Valószínűnek tartják, hogy az amerikai elnök a Szovjet erkölcsi ellenálló erejét akarja fokozni ezzel a bejelentéssel. (MTI)

A nagyvilágból

A német harci erők különösen nagy eredményeket értek el az utóbbi két napon az angol hajózás és a légierők elleni harcokban. Két nap alatt a német repülőgépek és tengeralattjárók 45.500 tonna angol hajóteret süllyesztettek el és 64 repülőgépet lőttek le. Az angol légierők keddre virradóra — mint a TMI a Német Távirati iroda jelentése nyomán közli — Németország nyugati tartományaira dobtak repecs- és gyújtóbombákat. A támadás komoly anyagi

Árueltitkolásért elítélték Holpert Simon zombori mészárosost

A zombori törvényszék uzsoratanácsa kedden vonta felelősségre Holpert Simon zombori mészárosost és hentesét. Az államügyész Holpert Simon ellen árueltitkolás címén emelt vádat. A bíróság bebizonyított

kárt nem okozott, a polgári lakosság soraiból azonban több a halott és a sebesült.

Walter Citroen vezetésével amerikai szakszervezeti bizottság utazott Moszkvába.

A Reuter iroda közli, hogy az angol rádió-nak a hadsereg számára adott legutóbbi közvetítését ismeretlen hang állandóan zavarta.

A Felsőház megkezdte őszi ülészakát

Budapest, október 14. A felsőház hétfőn tartotta meg első őszi ülését, s ezen Széchenyi emlékeztetének hódolt. Az ülésen megjelent Bárdossy miniszterelnök-külügyminiszter és Bartha honvédelmi miniszter is. Gróf Széchenyi Bertalan a Felsőház elnöke megemlékezett a legnagyobb magyarról. Beszédét állva hallgatták végig.

— Széchenyi — mondotta, mindenkihez közel áll, benne összpontosul Nyugat és Kelet, a mélységes vallásosság és az izzó hazaszeretet. Az új hajnalhasadást váró nemzet benne látja örök tanítóját. Akkor adozunk emlékének legjobban, ha áldozatot hozunk a hazáknak és ha dolgozunk a jobb magyar jövővért.

Utána a felsőház megadta utólagos hozzájárulását a magyar csapatoknak a határon kívüli szükségzerű harcbevetéséhez

Werth Henrik és Györfi Bengyel Sándor felsőházi tagságát semmisnek mondták ki, helyettük vitéz Szombathelyi vezérezredest, mint vezérkari főnököt és vitéz Littay vezérezredest, mint rangidős vezérezredest választották meg.

Arcvonal támadások folynak a keleti fronton

Zürich, október 14. A Neue Zürcher Zeitung berlini tudósítójának jelentése szerint berlini illetékes helyen a Völkischer Beobachter megállapításával jellemzik a keleten kialakult új helyzetet. Eszerint a bekerítési hadműveletek meghozták az eredményt és most elérkezett az arcvonal támadások ideje. A keleti arcvonalon rosszra változott az időjárás, de az orosz tél nem következett be olyan gyorsan, hogy megakadályozhatta volna a német győzelmet. A keleti háború sorsa már eldőlt. (MTI)

FILOV VISZONOZZA HOMANN MINISZTER SZÓFIAI LÁTOGATÁSÁT

Szófia, október 14. A bolgár sajtó jelentései szerint Filov miniszterelnök és közoktatásügyi miniszter hétfőn este elhagyta Szófiát és Budapestre indult, hogy látogatást tegyen Bárdossy miniszterelnöknél és viszonozza Homann Bálint vallás és közoktatásügyi miniszter szófiai látogatását. (MTI)

A zombori Baross-szövetség a strohmanok ellen

A zombori Baross szövetség hétfői előadóestjén Knézy Péter, az újvidéki Baross szövetség főtájkára tartott előadást a strohmanokról A hallgatóságot annyira magával ragadta a nagyhatású beszéd, hogy Jany Albert intéjtványára hármashbizottság alakult a strohmanok felkutatására.

Ugyanis az a helyzet, hogy még most is sok olyan keresztény ke-

reskedő és iparos van, aki eladja nevét, s pár pengőért megengedi, hogy cégére alatt zsidók üzérkedjenek.

Ezt akarja a Baross szövetség lehetetlenné tenni.

A hármashbizottság tagjai a következők: Krizsák József, Sáfrán Imre és Krebsz János.

HIREK

00000000

Magyar hősök

1916. október 15.

Sági István a volt debreceni 7. közös huszárezred őrmestere vakmerő bátorságával, kötelességtudásával és feltétlen megbízhatóságával tünt ki e napon a románok elleni hadjáratban. A háboru kezdetétől fogva megszakítás nélkül első vonalban harcolt és mindig önként jelentkezett a legveszélyesebb feladatokra, melyeket azután példáját ritkító vitézséggel vitt diadalra. Ugy a nagy, mint a kis ezüst és bronz vitézségi érem ott ragyogott már mellén, amikor 1916. október 15-én egy őrjáratával, az oláh harctéren, a Targul-Ocna-tól nyugatra fekvő 1653 m. magas Nemira megszállására kapott parancsot. Sági őrmester a terep ügyes kihasználásával észrevétlenül az ellenség hátába vezette huszárait és maroknyi csapatával vakmerően megrohmozta a mítsem sejtő oláhokat. A meglepetés folytán teljes fejtelenség tört ki az ellenség soraiban, melyet Sági István őrmester vitéz huszárai élén merész szuronyrohammal annyira fokozott, hogy a közel egy század erősségű ellenség súlyos veszteségek közepette, fegyverét elhánnyva, vad futásban keresett mendéket, nagy mennyiségű lőszert, felszerelést és hadianyagot hagyva hátra. Sági huszározó őrmester ezért az igazi magyar vitézséggel véghezvitt nagyszerű fegyvertényéért az arany vitézségi érmét kapta meg.

OTI ügyeletes orvosa: Dr. Szabó Endre, Flórián ucca 8.

Ügyeletes gyógyszerár: Városi gyógyszerár, Szent György tér.

Feloszlatják a volt Dunabánság vagyónát. Az újvidéki volt báni palota »közigazgatási palota« nevet kapott. Itt helyezték el az államrendőrség hivatalait, az I. emeleten a főispáni hivatalt, a II. emeleten a földművelésügyi minisztérium kirendeltségét és a Délvidéki Birtokpolitikai Ötös tanács helyiségét. Ugyancsak az épületben kapott helyet a folyamammérnökség, valamint az a tárcaközi bizottság, amelyet a volt Dunabánság vagyónának számbavételére és átmeneti kezelésére alakítottak. Ennek a bizottságnak feladata az, hogy a volt bánság vagyónát úgy ossza fel, hogy minden rész oda kerüljön, ahol annak a magyar közjog szerint helye van. A bizottságnak óriási munkát kell végeznie, mert több mint hatmillió feldolgozásra váró akta van előtte a volt bánság területéről.

Zeneiskola nyílik Óbecsén. Október 20-án zeneiskola nyílik Óbecsén. A felvételi vizsgákat október 17 és 18-án tartják. Az iskola tanszakai: zongora, hegedű, ének és zeneszerzés. Beiratkozni október 25-ig lehet a Magyar Népkörben, délután fél 12 és három óra között.

Ismeretterjesztő előadás az óbecsei ipartestületben. A szegedi kereskedelmi és iparkalára október 20-án ismeretterjesztő előadást rendez az óbecsei ipartestületben. Kallós Elek kamarai előadó tart előadást az adózásról.

Gyomor-, bél-, máj- és anyagcserebetegségek szívesen isznak reggelként felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ennek hashajtó hatása gyors és biztos igen enyhe s ezért nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát!

Országzászlót avat Bácsfeketehegy. A zászlóavatásra október 31-én kerül sor. Az emlékmű bizottság Agoston Sándor református püspök és Péterfia János főjegyző vezetésével megtette a szükséges intézkedéseket, hogy úgy az országzászló, mint az ezzel kapcsolatos hősök emlékművének leplezése méltó keretek között történjék meg. Az országzászlót a kunhegyesi református egyházközség ajánlotta fel s hozzá magával nagyszámú küldöttség az ünnepélyre, míg magát az emlékművet Bácsfeketehegy község közönsége emeli 6600 pengős költséggel.

Őszi séta

Oly szép az alkony és az ős. Ilyen szép még nem volt talán soha. Míg végig sétálok a liget kicsi útjain, úgy tűnik, mintha végtelen levél-tengerben usznának az öreg padok, aranyos tengerben, mely szakadatlanul hullámszik lábaim alatt. A parkmenti körhinta zenéje ide hallik. A szomorú őszi fák sárga lombjai között még meg-meg villan a vármegyeház karcsu tornya, s aztán a furcsa, sötét takarójával beföldi szép csendesen az esti világot. Eltűnnek a sétálók s csak egy-egy magányos öregember lépked tovább az őszi úton. Milyen szép és milyen szomorú is az ős, olyan szomorú és olyan borús mint a jelkem, talán azért is szeretem annyira, talán azért is szeretem jobban a csodás tavasznál. Jobban a nyárnál és a télnél, mert ilvenkor olyan közel van hozzám a halál. Taán azért, mert az örök elmulást jelképezi és a percnyi életet. Csend van. A barátok templomában hetet harangoznak, az árva liget szomorú fái között csak ketten bolyongunk: én és az őszi szél.

Szirmai Endre

—//—

Véletlenül agyonlőtte magát egy rendőr. Bartos Ferenc 27 éves máramarosszigeti rendőr szolgálatából hazatért a lakonyába és miközben lefeküdt, a tokban lévő szolgálati revolveréhez ért. A revolver elsült és golyója a szerencsétlen fiatal rendőrt halántékán találta. Azonnal kórházba szállították, ahol Bartos meghalt.

Tűz Doroszlón. Ismeretlen tettes fegyvertelen Polák Imre községi rendőr szénaboglyáját, amely teljesen elégett. Másnap Kovács János rendőrvezető nádkupja hamvadt el. A gyújtogatás ügyében megindult a vizsgálat.

Kukoricát lopott a doroszlai juhász. Kracsák Antal juhászt a mezőőrök feljelentésére éppen abban a pillanatban érte tetten a rendőrség, amikor az a lopott kukoricát tejeskannákban, számráhaton el akar ta szállítani. Megindult ellene az eljárás.

KLISÉT

egy és több színben is, a legolesóbban és legszolidabb kivitelben kapja

„CINKOGRAFIA”

Ujvidék Horthy Miklós sugárut 13

Németh Béla péterrévi káplán lett az új bajsai plébános. Bóde József bajsai plébános még júniusban meghalt és azóta a plébánosi állás betöltésre várt. A Vojnich-család, amely a bajsai templom kegyura, a pályázók közül kijelölte azt a személyt, aki a plébánosi állás betöltésére ajánlott. Az érseki hatóságok hozzájárultak ahhoz, hogy a plébánosi állást Németh Béla péterrévi káplánnal töltsék be. Az új bajsai plébánost 1928-ban szentelték pappá.

Horgoson is legalakult a leventegyeseület. Horgoson megalakult a leventegyeseület. Az alakuló ülésen megjelent a kis-kundorozsmai járási leventecsoporthoz parancsnoka, dr. Csucs főhadnagy és helyettese vitéz Bacsófalvy főhadnagy. A leventegyeseület elnökévé Kovács Kálmán gyógyszerészt választották meg. Alelnök lett dr. Kocsis Ferenc orvos, titkár Krasznai László tanító és Vass Károly földbírtokos. A felügyelőbizottság tagjai: Vass Zoltán és Almási József, pénztárnok Wagner István, könyvtárosok: Varga János és Király József. Választmányi tagok: Ubrizsy

József, Tölgyessy Béla, Durnyi György, dr. Renich János, Virágh István, Czenzer Miklós, Hosszu Aurél, Bajor Sándor, Szabó Sándor, Vass Sándor, Nagygyörgy Mihály, Vagner Mihály, Fanc Viktor, Petrás Ferenc id., Tichi Béla, Reisz Antal, ifj. Pernyész István, Sulyok János, Pál János, Kocsis S. Pál, ifj. Fodor Lukács, Zaboš Imre, Vince József, Biró Antal, Deák Lukács, Vass Jenő, Szvoboda József, Sandrich Lajos, Berényi István, Benkovits Imre, Tóth G. István, Földi István. Az alakuló ülésen mintegy százötven levente jelent meg.

Széchenyi emlékest Horgoson. Szombaton este a DMKSz horgosi fiókjá Széchenyi emlékestet tartott. A bevezető beszédet Vass Sándor elnök mondta, utána Tölgyesi Béla tanító Széchenyi életét ismertette. Előadását vetített képekkel illusztrálta. László Nándor énekszámokkal lépett fel. Vincze József szavalt, majd Zádori F. Antal énekelt. — A DMKSz horgosi fiókjá kimondta, hogy minden szombaton kultúrelőadást rendez.

Országzászlót avattak Bácsföldváron. Vasárnap ünnepélyes keretek között avatták fel Bácsföldváron az országzászlót. Az eső miatt sok vidéki vendég elmaradt.

Kinek a nevében beszélt dr. Willmann Mátyás hódásági ügyvéd? A MÉP vasárnap ismerkedési összejövetelén dr. Willmann Mátyás hódásági ügyvéd is felszólt. A Délvidék azt írta, hogy dr. Willmann a hódásági járás németjei nevében beszélt. Willmann dr. most annak a megállapítását kéri, hogy ő nem a németek, hanem a DMKSz hen tömörült magyarok nevében szólalt fel.

A háboru elérte a kozákok földjét

Az Azovi-tenger északi és keleti vidéke a bolsevista forradalomig a doni és kubáni kozákok birodalma volt. A kozákok jómódu földbirtokosok voltak, akik parasztagdálkodást folytattak, de emellett lándzsával, puskával és a csizmaszárban hordott magajkával felfegyverezve — ez utóbbinak, a többjü szilkbácsnak ugyan inkább csak a jobbágycsöddületek felhasználásánál jutott szerep — reguláris könnyű lovasságként katonai szolgálatot is teljesítettek.

A hetmanok vezetése alatt álló doni kozákok voltak a pontusi steppe birodalmuk kijelölt részének, melyet másfél századdal előbb a krimi tatároktól vettek el, első állandó telepesei. Jómódnak örvendő falvaikban vidám, mozgalmas élet pezsgett, énekkel és táncokkal, vad mulatozásokkal és szilaj lovasjátékokkal fűszerezve. A kozákkörök még ma is nevezetesek. A doni kozákokból ágazott el a XIX. század elején a kubáni kozáksereg, melyet a kaukázusi hegyi népek megfékezésére telepítettek le a Kubán mentén.

A kommunizmusról egyik kozáksereg sem akart tudni. A „békéltető akció” nem is maradt el. Rettenetes megtizedelés után ősi szervezeteiket feloszlatták, félig paraszti, félig katonai utonómiajukat megszüntették és az egykori „szabad-kozákok”-ból kollektivizált államrabszolgák lettek. 1932—35-ben a kollektivizálás nyomában fellépő éhínség százezreket ragadott el. Novocerszk főváros uccáin napokig heverték azoknak a szerencsétleneknek hullái, akik végső kétségbeesésükben a falut elhagyva a városban próbáltak élelmet keresni.

Ez volt a múlt. Hogy a jövő mit fog hozni, még nem lehet tudni, de az az egy biztos, hogy az Azovi-tenger sok vihart megélt vidéke megint új változásnak néz elébe.

(Láma)

Vigyázz a címre! a legszebben és a legszakszerűbben fest, tisztít

HUSVÉTH LAJOS

Első délvidéki kelmefestő és vegytisztító intézet, Zombor, Deák Ferenc krt. 20

a Karmelita templommal szemben

Alapítva 1824-ben

Vigyázz a címre!

Négyhavi fogházbüntetésre ítélték Weiler Jakab zombori zsirkereskedőt

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A Délvidék október 11-i számában fenti cím alatt megjelent cikkükkel kapcsolatban kérem a következő helyreigazító nyilatkozatom közlését:

— A bíróság nem azért ítélt el engem, mert drágábban adtam a zsirt, hanem azért, mert a szóbanforgó 2048 kg. zsirt nem jelentettem be. Én az árut nem drágábban akartam eladni, sohasem adtam egy fillérrel sem drágábban mint a megállapított ár, nem is akartam eltitkolni, hanem a készletet elmulasztottam pontosan lemérni és csak hozzátevőlegesen jelentettem be. A

keveréshez szükséges hideg zsirt valamint a zsir alját nem számítottam hozzá a készlethez s így fordult elő, hogy az ellenőrző közegek a bejelentett mennyiségnél nagyobb készletet találtak nálam. Miután a cikkből a közönség azt a benyomást szerezhette, hogy én a rendkívüli időket hasznoszerzésre, meggazdagodásra akartam felhasználni, a közönség helyes tájékoztatása végett kérem fenti soraim közlését.

Szerkesztő urnak szivességét köszönve, vagyok kiváló tisztelettel

WEILER JAKAB

Ravasz László református püspök a Bácskába telepített székelyek között

Unnepnapja volt vasárnap az andrásteleki és andrásházai székelységnek, valamint a bácsfeketehegyi református gyülekezetnek.

Ravasz László dr. püspök látogatta meg híveit. A püspököt a topolyai állomáson Ágoston Sándor délvidéki ref. püspök, vit. Horváth Ferenc tábornok, dr. Szabados Sándor, Bonczos államtitkár képviselőjében, valamint a környékbeli reformátusok képviselői fogadták.

Andrásfalván Bognóczy Géza református lelkész köszöntötte a püspököt. Innen Andrásházára, majd Bácsfeketehegyre ment a püspök, ahol istentiszteletet tartott. Hétfőn Bácsfeketehegyen lelkészi értekezletet tartott a püspök a melyen megjelentek Ágoston Sándor délvidéki református püspök,

Weifmann Péter ujverbázi esperes, id. Keck Zsigmond cservenkai, Glöckner Károly, Jung Krisztián ujszivácsi, illetve tőrszai, Eng Fülöp ószivácsi, ifj. Keck Zsigmond szabadkai, Póth Lajos bácsfeketehegyi, Csete István pacséri, Koppány Sándor zombori, Darab Ferenc somogy megyei nemesdedi lelkészek, Gara József kulai helyettes lelkész és Nyiri József bácsfeketehegyi segédlelkész. Az értekezleten a

a visszatérés alkálával felmerült lelkészi, egyházi és egyházi vagyongépek problémáit beszéltek meg.

Az értekezletet közös ebéd követték, melynek végeztével Dr. Ravasz László püspök Ágoston Sándor püspök kíséretében Szabadkán keresztül visszautazott Budapestre.

Megindult a légoltalmi liga megszervezése a visszacsatolt Bácska területén

Pintér Ferenc ny. vezérőrnagy Szegedről városunkba érkezett, hogy a légoltalmi liga az egész vármegye területén való megszervezését dr. vitéz Bajsay Ernő alispánnal és Cserta Péter dr. polgármesterrel, mint a város légoltalmi vezetőjével, megbeszélje.

Ebből az alkalomból a Légoltalmi Liga szegedi területi felügyelője a város és az egész vármegye közönsége részére egyenlőre az alábbi tájékoztatónak a közlésére kérte meg szerkesztőségünket.

Az 1939. évi II. tc. ötödik, a légvédelemről szóló szakaszának a végrehajtásához az illetékes minisztériumok által kiadott utasítások alapján, párhuzamosan a hatósági légoltalommal, a polgárság légoltalmi önvédelmét is meg kell szervezni a magyar élet és vagyon megmentése céljából. Ezt a fontos közérdekű, hazafias munkát, s család és annak otthonának a légoltalmát, országunkban a m. kir. Honvédelmi Minisztérium irányítása és ellenőrzése alatt az országosan működő társadalmi önvédelmi szervezet, a Légoltalmi Liga végzi el, melynek Országos Elnöksége Budapesten (Kossuth Lajos u. 14. II. em.) székel.

A Légoltalmi Liga népszerűsíti a légvédelem és a légoltalom gondolatát és intézményeit, rántuk az állandó érdeklődést fenntartja, ha szükséges fokozza, s a társadalmat a légoltalom iránti áldozatkészségre serkenti. Kioktatja és kiképezi a társadalom széles rétegeit a lehetőség szerint annyira, hogy a társadalom minden egyes tagja önmagának, hozzátartozóinak és vagyonának, illetőleg hozzátartozói vagyonának sikeres légoltalmáról szükség esetén gondoskodhassék és ezzel az ország együttes légoltalmát is eredményesen szolgálhassa. Közreműködik a légoltalom felépítésének és végre-

hajtó szolgálatának a hatósági feladatok körén kívül eső minden olyan részletében, amelyben közreműködésre a hatóság felkéri illetve felhívja. Végzi a légoltalmi házi egészségügyi és mentőszolgálat megszervezését és központi vezetését. A Honvédelmi Miniszter Ur irányítása alapján légoltalmi folyóiratokat szerkeszt és ad ki.

A Légoltalmi Liga fent vázolt feladatköréből világosan kitűnik, hogy annak megszervezése és zavartalan működése a polgári társadalom légoltalmi önvédelme szempontjából, mint ahogyan azt a közelmúlt eseményei eddig is már szemmel láthatóan igazolták, feltétlenül szükséges, miután a hatósági légoltalom a saját terjedelmes feladatainak teljesítése mellett a városokban és a nagyobb községekben a polgári társadalom légoltalmi önvédelméről külön gondoskodni nem képes és így a legjobban megszervezett hatósági légoltalom is eredménytelen lesz akkor, ha a polgári lakosság a légi támadásokkal szervezetlenül és kiképzetlenül áll szemben. Már pedig a mi munkánk a harctéren, a hivatalban, az üzletben, a gyárban, a mezőn, vagy bármely más munka helyen jelentékenyen csökkenni fog, esetleg egészen meg is szűnik, ha azt tudjuk, hogy otthonunk, családjunk a légitámadás veszélye ellen nincs kellőképpen biztosítva, illetve nem tudja, hogy ily esetben mitévő legyen és kapkodás, fejtelenség, vagy pánik urrá otthonunkban.

Ennek az országos, állami felügyelet alatt és hatósági támogatással működő társadalmi önvédelmi szervezetnek a nagy szükségességét és elsőrendű fontosságát mi sem bizonyítja legjobban, mint az a tény, hogy annak élén mint fővédnök: Magyarország Főméltósága Kormányzó Ura áll, míg a Liga országos elnöke: József fő-

Három döntő állomás:

1. Elhatározom, hogy megtartom az osztálysorsjegyet, amelyet a főarúító címre küldött.

(Azonnal, azonnal, azonnall)

2. Megrendelem a sorsjegyet.

(Sürgősen, minél előbb!)

3. Kifizetem.

(Ráér a huzás előtti héten!)

herceg tábornagy Ur Ó kir. Fensége.

Az ország 9 Légoltalmi Liga területre tagozódik, melyeknek élén a légoltalmi szervekedést és munkát a területi felügyelők vezetik és ellenőrzik.

Ilyen területi felügyelő működik Szegeden, akinek a hatásköre a visszacsatolt Bácska területére is kiterjed.

Minden városban és nagyobb községben a Légoltalmi Liga egy-egy helyi csoportja fog megalakulni, mely helyi csoportok végzik majd a területi felügyelő utasításai alapján a lakosság légoltalmi megszervezését és kiképzését a város ill. község területén.

A Légoltalmi Liga a közérdekű munkáját minden magyar polgárnak különös figyelmébe ajánlja és kéri, hogy azt jóakaratu, hazafias és önzetlen támogatásban részesítse, mert ebben az igazán nemzet- és honmentő munkában mindenkinek részt kell venni, mert az mindenkinek közös érdeke.

A szegedi „Horthy Miklós” Tudományegyetem tanárainak látogatása a D. M. K. Sz-nél

A szegedi egyetem három professzora dr. Batizfalvy János, orvostanár, dr. Koltyay Kasztnér Jenő egy. tanár és Sándor István főiskolai tanár, vasárnap látogatást tettek Ujvidéken, hogy a város szellemiségeinek vezetőivel személyesen is felvegyék a kapcsolatokat.

A vendégek a délelőtti órákban meglátogatták az állami kórházat, majd a Levente Otthonba mentek, ahol vitéz dr. Horváth Kázmér helyettes polgármester és a Közművelődési Szövetség vezetősége fogadta őket.

Az értekezleten amelyen a fentiekén kívül dr. Szalontay Zoltán és dr. Kulinczy Géza ujvidéki főorvosok, Blazsek Ferenc a DMKSz főtitkára, Tolnay János tanár, a DMKSz népművelési osztályának elnöke, Haits István a DMKSz ujvidéki fiókjának főtitkára, Kelemen János igazgatósági tag és Pernyész István titkár vettek részt, megbeszéltek egy Szegeden indítandó tudományos folyóirat megindításának lehetőségeit »Délvidéki Szemle» címmel. A lap célja a Délvidék társadalmi, néprajzi, gazdasági és kulturális kérdéseinek ismertetése és tudományos alapon történő megvitatása.

A résztvevők egyhangú helyesléssel fogadták a folyóirat gondolatát, és úgy vitéz dr. Horváth Kázmér a város nevében, mint a DMKSz vezetősége messzeemenő támogatásukról biztosították a megindítandó folyóirat kiadóját.

A magyar közgazdaság és az új európai rend

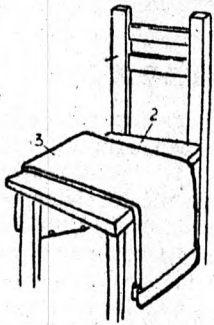
Aligha lehet ma kérdés, ami jobban érdekelné mindazokat, akiknek gondjaira a magyar közgazdaság intézése bízva van, mint az, hogy mi vár egyrészt az egész magyar közgazdaságra, de legfőképpen mi vár a világszerte ismert színvonalú magyar iparra abban az Európában, amelynek körvonalai a szövetséges hatalmak csapatainak győzelmes léptei nyomán egyre inkább kibontakoznak.

Jól tudjuk, hogy főként olyan körökből, amelyeknek politikailag nem nagyon kívánatos a tengelyhatalmak győzelme, mindig újra és újra szárnnyá kelnek azok a híresztelések, amelyek azt akarják elhittetni, hogy ebben az új Európában a magyar iparnak nem lehet jövője és hogy azt nagymértékben le kell állítani. Igaz-e ez? Észszerűen fel lehet-e ezt tételezni és vajon tényleg német érdek volna-e a magyar ipar nagymértékű leállítás? — ezekre a kérdésekre keresi a feleletet a Társadalmi Egyesületek Szövetsége Ipari Szakosztálya a Keresztény Gyáripari Vállalatok Szövetsége kiadványsorozatában most megjelent II. füzet, amelynek címe: A magyar közgazdaság és az új európai gazdasági rend és amely Adámfy György főmérnök tollából származik.

A szerző, amikor a magyar ipar lehetőségét vizsgálja az új Európában, elsősorban a német közgazdasági élet vezető tényezőinek megnyilatkozásaira és cikkeire támaszkodik. Megállapítja, hogy ha bizonyos mértékű átalakulás elkerülhetetlen is lesz a magyar ipar felépítésében, nemhogy leállítás, de inkább a legnagyobb prosperitás elé néz a magyar ipari termelés. Az érdekes táblázatokkal és értékes statisztikai adatokkal tarkított füzet ára 50 fillér, meg

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Írja: Dr. Végh Zoltán középiskolai okl. tanár.

Morgen werde ich meinen anderen Anzug tragen, diese Hose muß gebügelt werden.

Aber, bitte laß deine Geldbörse nicht darin (in den Taschen).

Holnap a másik ruhámat veszem fel, ezt a nadrágot ki kell vasalni.

De, kérlek, ne hagyd a pénztárcádat benn (a zsebedben).

Dr. VÉGHÉ eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”, első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

rendelhető a TESZISZ-nél (Budapest V. alkotmány-a. 10.) és a Grill-féle könyvkereskedésben (Budapest V. Dorottya-u. 2.)

A kukorica felajánlása

Akinek kukorica van a tulajdonában, feleslegét köteles a közellátási miniszter által megállapított határidőig a Hombárnak vagy bizománosának vételre felajánlani. Az 50 katasztrális holdnál nagyobb földbirtokon folytatott mezőgazdasági termelésnél

a kukoricafelesleg egyharmad részét már 1941 november 20. napjáig köteles a tulajdonos csöves állapotban a Hombárnak vagy bizománosának vételre felajánlani.

A megállapított határidő után bejelentett kukoricáért, ha a kukorica a büntető rendelkezések értelmében elkobzás alá nem esik, csak a határidő lejártának napján érvényben lévő hatósági árnál 10 százalékkal olcsóbb árat szabad fizetni.

A KUKORICA FORGALMA

Kukoricát csak a Hombár fő- és albizománosai, valamint azok vásárolhatnak, akiknek vásárlási engedélyük van. A vételre felajánlott kukoricát a Hombár vagy bizomános köteles megvenni. A megvásárolt kukoricamennyiséget az eladó gabonalapjára kell vezetni, a vételi jegyet pedig az eladónak kell átadni. Ha a kukorica morzsolt állapotban a 200 métermázsát, csöves állapotban a 300 métermázsát nem haladja meg, a Hombár vagy bizomános

a felajánlástól számított nyolc nap alatt köteles átvenni.

A vételárat az átvételnél ki kell fizetni. Ha a gazda fentlét nagyobb kukoricamennyiséget ajánl fel megvételre és annak megörzésére alkalmas, nélkülözhető helyisége van, az átvételt a felvásárlástól számított hat hónap alatt a Hombár vagy bizomános köteles megejteni.

A „DÉLVIDÉK” REGÉNYE:

? KI A TETTES ?

(24)

— Ezek az ékszerek nem rosszak, de valamennyi nem ér föl az újján maradt briliánsokkal! A hercegnő keze reszketett.

— Ne féljen, — nyugtatta meg őt az ismeretlen, — nem szándékom bántani, de csevegünk, ha úgy tetszik.

Kis szünetet tartva, így folytatta: — Az ékszerek értéktelenek, mihelyt eladják a személyiség finom ujjait, amelyek megszázaszorozzák fényét, csillogását értékét. A karperec csak a bájos csuklóval, a nyakék a nyakhoz, a gyűrű a gyűrűvel, a gyűrű a gyűrűvel, a gyűrű a gyűrűvel...

Sonia hercegnő halotthalványan hallgatta ezeket a különös szavakat és nem értette, mi-szoda következtetést akar mindebből levonni a titokzatos látogató. Félénken jegezte meg:

— Az újjamon lévő gyűrűt nem birom le-huzni, szorosan ráillik az ujjamra...

Az ember aiki szárdonikus mosolyra nyil-tak:

— Azt felelhetném erre, hercegnő, hogy ez egyáltalában nem bir semmiféle fontossággal; akárcsak birni akarná ezt a pompás ékszert, igen egyszerűen megkerithetné azt...

— És ekkor az ember hanvagu zsebében ko-torászott és előhuzott egy piciny kis borotvát, kinyitotta és megvillantva annak csillogó élet a hercegnő szeméi előtt, mialatt az a rémület-től kimeredt szemekkel szemlélte a gyilkos kis szerszámot, attól félve, hogy nagyon is jól meg-érti az ismeretlen így folytatta:

— Evü ügyes ember másodperc leforgása alatt lemetszheti ezt a bájos kis tündérujját és megkaphatja ezt a királyi ékszert...

— És minthogy a hercegnő az iszonyattól el-vakulva, uira mozdulatot tett, hogy kiugorjék a fürdőből és segítségért kiáltson, az ember vil-lámovors mozdulattal uira szájjára tapasztotta szét, aztán nyájas hangon mondta:

— Ne rémüljön meg hercegnő! Csak nem gondolja, hogy valami közönséges szállodatól-vaj vagyok, vagy közönséges utszéli csirkefogó? Oh! Hercegnő, hogy is iöhetett ilyen gondolat-ra! Hát elfelelti-e, hogy szépsége képes a leg-szenvedelmevesebb érzelmeket kelteni és a leg-hallatlanabb cselekedeteket is igazolni?

Az ismeretlen hangja oly őszinte volt és szemében a csodálatnak oly élénk tüze égett, hogy a hercegnő kissé megnyugtatta érezte ma-gát.

— De hiszen nem ismerem önt, — hebegte...

— Jobb is így, — felelte az ismeretlen, most már bizalmasan leülve egy a fürdőkád elé húzott kis székre és odatámaszkodva a fürdőkád szélére. — Még mindig elég időnk van arra, hogy megismerkedjünk egymással. Egyszer elég annyi, hogy én tudom, kicsoda ön... per-sze önnek fogalma sincs róla, hogy ki lehetek én... de mint mondtam, elég, ha én ismerem, legalább e pillanatban. Hányszor voltam abban a szerencsés helyzetben, hogy imádói sorában bámuljám leirhatatlan, elragadó bájait!...

— Uram, — mondta Sonia hercegnő, aki, amely mértékben visszaszállingózni érezte bá-torságát, azonképpen haragja is növekedett, — uram, igazán nem tudom, vajon tréfál-e, vagy komolyan beszél, de biztosítom, hogy eljárása különös, érthetetlen, mondhatnám gyalázatos!...

— De mindenesetre eredeti — szakította félbe őt az ismeretlen — és merem hinni, hogy ha valamely nyilvános helyen vettem volna ma-gamnak bátorságot, hogy bemutathassam ma-gam, kevésbé vett volna észre, mint így... Látom arcvonásaiból, hogy most már jól emlé-kebe véste képmem és bármilyen történet is, hosszú ideig vissza fog emlékezni látogatásomra.

Sonia hercegnő most már nem tudta: neves-sen-e vagy sirjon. Teljesen magához térve, azt kérdezte önmagától: miféle egvénnel van dolga? Vajjon közönséges tolvaj volt-e, vagy valá-mi fellengős imádó? Avagy — itt a hercegnő ismét összereszt, mert újabb gondolata tá-madt — talán eszelős örüttel van dolga?

Mintha az ismeretlen olvasott volna gon-dolataiban, gúnyosan mosolygott:

— Örülök, hercegnő, — mondta, — hogy kissé visszatért bizalma, így könnyebben meg-fogjuk érteni egymást. Nemde, most már nyu-godtabb?

— És miután a hercegnő tagadó mozdulatot tett:

— De igen, — erősítette az ismeretlen, — nézze, öt perc óta nem kísérelte meg a villa-mos csengőhöz nyulni! Ez már haladás! Igaza van! Furcsa volna, ha az előrohán szolgaszemélyzet megpillantáná Sonia Danidoff hercegnőt, amint fürdőkádiában egy ismeretlen fér-fivel társalog. Nagy botrányt verne föl ez a kis ügy és a híre eljutna a nagyméltóságú kama-rás urhoz s az orosz udvarná) ezt a kis pikáns

historiát csevegné minden évődő aiki...

— De az Istenre kérem, — szakította fél-be őt a hercegnő, — hogyan lopódzott be?

— Ez a kérdés nem fontos, — felelte az ismeretlen, — sokkal súlyosabb probléma, hogy miképpen távozom... Mert ön bizonyára elkép-zelheti hercegnő, hogy egyáltalában nem öhai-tom udvariatlanul meghosszabbítani látogatáso-mat, abban a reményben, hogy meg fogja enged-ni, hogy egyik legközelebbi estén mezuítsam azt.

A hercegnő, akit ez a biztatás egészen ki-hozott a sodrából, élénken tiltakozott:

— No már kérem, ez mégis csak sok...

De az ember észre se látzott venni ezt a megjegyzést és kezeit egykedvűen a vízbe márt va, visszahúzta a hőmérőt, mely az illatos víz színén uszkált.

— Huszonnyolc fok! — mondta. — Hercegnő! A fürdője kezd kihűlni, ideje, hogy elhagyja azt.

Sonia hercegnő most már nem tudta: ne-essen-e vagy sirjon, avagy megharagudjék; ennek az egvének a különös, eredeti visel-keése egész valóját felforgatta.

Vajjon nem-e ama szörnyetegek egyikével állott szemközt, aki, miután úgy játszott vele, mint macska az egérrel, meg fogja gyalázní őt rettenetes érintésével, vagy leszurja törével, hogy piros vérében gyönyörködjék?

Vagy ama vállalkozó szellemű heves imá-dók közé tartozik, aki ezzel az eredeti móddal akarja őt meghódítani?

Sonia hercegnő tényleg észrevette, hogy fürdője kezd hideg lenni; már a gondolatra is borzongás futotta át tagjait és mégis képtelen-nek érezte magát arra, hogy elötte...

— Távozzék, kérem, meneküljön, — szólt könyörgő hangon.

Az ember tagadólag rázta fejét, ironikus mosollyal szemlélve a hercegnő kinlódását.

Emezt az üldözött vad kétségbeesése fogta el. Ezt a helyzetet lehetetlen volt tovább fenntartani és mégis a hercegnő minden szemérem-érzete fellázadt arra a gondolatra, hogy igeden ember előtt meztelenül kiugorjék a fürdőből.

— Kegyelem, — esengett, — legyen könyö-rülettel egy tisztességes asszony iránt.

— Ez igazán nehéz dolog, — dörmögte, — és mégis szükséges, hogy valamilyen elhatáro-zásra iussunk, mert igazán nem szeretném, ha miattam náthát kapna... no de a dolog sokkal egyszerűbb semmint eleinte gondoltam, hercegnő... Nemde ön igen jól ismeri toaletti fülkéjé-nek minden zugát és a sötétben, ha tanogatódz-va is, meg fogja találni fürdőköpenyét? Nos tehát elfogom oltani a villamos lángot és a sötétségben bátran kiszállhat a fürdőből, anélkül, hogy szégyenezete bántalmat szenvedjen.

(Folytatása következik).

HOL VOLTAK AZ ANGOLOK ÁPRILISBAN?

— kérdi Nédics tábornok rádióbeszédében a szerbektől

**„Felszólítom a szerb népet,
hogyan az utolsó percben térjen magához”**

Nédics Milán tábornok, Szerbia miniszterelnöke beszédet mondott a belgrádi rádióban.

A miniszterelnök

megdöbbentő részleteket ismert azokról az állapotokról, amelyek ma Szerbiában uralkodnak az erdei bandák tevékenykedése következtében.

Több levelet olvasott fel, amelyek írói hozzáférnek segítségért, mert mint közlik a jelenlegi szerbiai helyzet, amit a kommunisták teremtettek, borzalmasabb, mint a koszovói vész.

A kommunisták rabolnak, gyilkolnak, gyujtogatnak, az erdei bandák betörnek a falvakba, magukkal hurcolják a nőket, valóságos szörnyetegek, akiknek minden céljuk arra irányul, hogy kiirtsák a szerbséget.

— Amikor egy hónappal ezelőtt — mondotta beszéde további folyamán Nédics miniszterelnök — felajánlották nekem, hogy alakítsam meg a népmentő kormányt, elhatároztam, hogy elfogadom a megbízást, mert véget akarok vetni annak az esztelenségnek, amely a szerbség egy részét hatalmába kerítette. Kettő között kellett választanom, először, hogy nézzem-e azt, miként irtja magát a szerb nép a polgárháborúba, vagy hogy megmentsem a pusztulástól? Az utóbbit választottam és fölvettem a harcot az erdőbe menekült banditákkal, rablókkal, kommunistákkal, gyujtogatókkal és nem nézem tétlenül a szerbség további pusztulását. Hozzátok szölok most erdei lakósként és kérdelem, hogy miért harcoltok? Miért hallgatjátok London, Moszkva és a magát Sumadiának nevező, de valójában Egyiptomban működő szerbnyelvű rádió hazug szövegeit, amelyekben titeket gonosztevőknek akarnak kiképezni s halálba zavarni az egész szerb népet?

Ki beszél rá benneteket olyan hajmeresztő vérengzésekre, amilyeneket elkövettek? Ki beszél rá, hogy olyan ellenségesen léptek fel a megszálló csapatokkal szemben, amelyek pedig végtelen türelemmel és békeséggel viseltek a szerb nép irányában. Eljárástokkal semmit sem fogtok elérni s a vége az lesz, hogy egész Szerbia elpusztul. — Tudjátok-e, ki az, aki a megsemmisülésbe kerget benneteket? — folytatta Nédics. — Azok, akik ezt végzik Londonból, Moszkvából és Egyiptomból, idegen zsoldban állnak,

eladják a nép vérért, csak hogy ők jól éljenek odakinn.

Ezek azt állítják, hogy Anglia segíteni fog. Hát hol voltak az angolok áprilisban?

Egyetlen angol sem halt meg Jugoszlávia védelmében.

És hol voltak az angolok 1915-ben, amikor összeomlott a szerb front? És hol volt a Szovjetunió áprilisban, miért nem segített, miért hagyta, hogy ugyiszólván napok alatt legázoljon bennünket a világ leghatalmasabb hadserege.

London, Moszkva és a titokzatos Sumadia csak izgatnak, gonosz tettekre bujtogatnak fegyvertelen embereket.

Ti a végelgyengülésig hisztetek az ő hazugságaiknak. Az ő hazugságuk idézte elő Nyugatszerbia megsemmisülését is. Nyugatszerbia, Macsva vidéke, követte London és Moszkva felhívását, kiűzték a vörös lobogókat,

ledobálták a templomokról a keresztet, hogy helyébe a vörös csillagokat emeljének, betörték a falvakba és városokba, romboltak, gyilkoltak, raboltak és gyujtogatnak, mire megjelent a büntető expedíció, amely elhallgattatta a zendülőket. Ma már késő a segélykiáltás, ma már a Mocsvánban több a felperzselt ház, mint az ép, ez azonban sem Londonnak, sem Moszkvának nem fáj. Az a céljuk, hogy a szerb népet a vágóhídra küldjék és ti mentek a vágóhídra az ő esztelen parancszavukra.

— Az utolsó perc utolsó másodpercében — folytatta Nédics tábornok — felszólítom a szerb népet, hogy térjen magához.

Felszólítom, hogy védje meg magát a kommunizmustól a rablók, a gyujtogatók és gyilkosok támadásaival szemben. Ezekről a veszedelmes

elemektől meg kell tisztítani az országot és ha egy szerb ezekben a harcokban esik el, nem hiába áldozta életét, mert hazáját, házat, családját és népét menti meg a pusztulástól. Isten segítségére lesz és Isten megvédelmezi Szerbiát, ha ti is akarjátok. Ez a válaszom azokra a levelekre, amelyeket az utóbbi időben kaptam az ország különböző részéről és remélem, hogy az utolsó pillanatban magukhoz térnek azok is, akiket magával sodort a pusztító ár. **MTI**

Miért van Szovjetország országának amerikai benzinre szüksége?

(MN) Bár a Szovjet-Unió a világ leggazdagabb olajforrásainak birtokosa, az orosz légihaderőnek magas értékű üzemanyagot való ellátása teljesen elégtelennek bizonyult. Ennek a meglepő helyzetnek okairól a »Manchester Guardian» egyik cikke érdekes magyarázatot ad.

A cikk rámutat arra, hogy Oroszország Vladivosztokon keresztül már jóval a háború megindulása előtt is nagymennyiségű repülőgépműanyagot hozott be. Mint-hogy azonban felmerült a gyanu, hogy Oroszország ezt a benzint Németországnak adta tovább, Amerika hamarosan tilalom alá helyezte az Oroszországnak szóló benzinszállításokat. Azóta kiderült, hogy a Szovjet sohasem gondolt ezeknek a szállítványoknak átengedésére, mert a vörös légihaderőnek minden csepp benzinre szüksége volt. Az értékes orosz nyersolajai kitűnően alkalmas ugyan jó minőségű benzin előállítására, a szovjet olajfinomítók azonban, mint a cikk megállapítja, nem rendezkedtek be különleges repülőgépbenzin gyártására. Az orosz benzin egy részét tetraethillel finomították, azonban a szovjet olajfinomítóipar ezt is külföldről volt kénytelen behozni.

Az olajfinomítók berendezésénél az oroszok a szovjetgazdálkodás tervszerűségére jellemző módon a normális fogyasztáson kívül álló szükségletek kielégítéséről, bár évek óta a hadsereg állott érdeklődésük homlokterében, nem tudtak gondoskodni. A finomítók termelésének 30 százaléka a szovjetfalu világítóanyagának, a parafinnak előállítására esik. A kollektív gazdaság gépesítése folytán Diesel-olajból évről évre nagyobb mennyiségek előállítása vált szükségessé és a gépkocsiforgalom benzin szükséglete is rohamosan megnövekedett. A finomítók ezzel a fejlődéssel nem tudtak olyan mértékben lépést tartani, hogy a normális benzinen kívül — a szovjet gazdasági tervek veszélyeztetése nélkül — különleges repülőgépbenzint is gyárthattak volna. Így a szovjet légihaderő, míg az angol és amerikai légihaderők általában 100 oktános benzint használnak, kénytelen volt 85—87 oktános benzinnel beérni, ami természetesen csak a teljesítményesség rovására mehetett. Ez az egyik oka annak, hogy az orosz légihaderő a most folyó háborúban már kezdettől fogva sem tudott a számának megfelelő sullyal fellépni. Az orosz hanyagság, feltehetőleg, még a moszkvai konferencián is szóbakerült. Az angol-amerikai repülőgépszállításoknak egyik legnagyobb akadályja, hogy a repülőgépekkel együtt az angolszász hatalmaknak nemcsak külön javítóműhelyeket és szerelőszemélyzetet, hanem speciális üzemanyagot is kell küldeniük.

Házbérnyugta-könyvek

kaphatók a DÉLVIDÉK nyomdájában.

Könyv

**Megjelent Halácsy Dezső:
A magyar Városokért című
könyvének V. bővített kiadása**

Az utolsó években szinte egyedülálló az a könyvsiker, amelyről itt beszámolunk. Közel egy esztendővel ezelőtt jelent meg a kiváló publicistának, a fiatal irógeneráció egyik legismertebb tagjának, Halácsy Dezsőnek »A magyar városokért» című könyve. Már az első kiadásra a hivatalos körök is felfigyeltek és a magyar kr. belügyminiszter 37.344/1940. B. M. számmal a szerző könyvét közigazgatási tisztviselők, városi hivatalok és városi szakkönyvtárak részére a Belügyi Közlönyben ajánlja. Az első kiadást rövidesen követte a második majd fél éven belül a III. kiadás. Az időközben beállott történelmi események, Erdély és Délvidék visszatérése arra készítette a szerzőt, hogy kiegészítse könyvét Erdély és a Délvidék városaival. A bővített kiadást oly sikeresen oldotta meg a szerző, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter 203.151/1941. X. sz. rendeletével megvásárolta az egész IV. kiadást népkönyvtárak részére. A nagy érdeklődésre való tekintettel természetesen ezután V. bővített kiadás megjelentetésének is szüksége mutatkozott. Ez a pompás könyv most került ki a könyvpiacra gazdag tartalommal és díszes kivitelben. Kétségtelen, hogy az V. bővített kiadásnak is éppen olyan sikere lesz mint az előzőeknek.

Mivel foglalkozik Halácsy Dezső a »A magyar városokért» című könyvében? A magyar városok és a magyar vidék szociális, kulturális, társadalmi, közgazdasági és idegenforgalmi kérdéseit boncolgatja a vatott tollal és széles látókörrrel, korszerűen és az új idők szelleméhez hiven tárgyalja a szerző a magyar városok és a magyar vidék legfontosabb és legégetőbb sorskérdéseit. A város és a falu viszonyával több figyelemreméltó fejezetben foglalkozik az író. A visszatért Erdély és Délvidék városainak lelke egész szeretetével emléket állít Halácsy Dezső. A hazatért városok hősi küzdelme, nagy megpróbáltatása, rendíthetetlen magyarsága mindörökké feljegyzett ebben a nagyszerű könyvben.

Megrendelhető a Délvidéki, Napi és Hetilapok budapesti kiadóhivatalánál, Budapest V. Pozsonyi ut 41.

Hirdetéseket

a vasárnapi lapra csak péntek délig fogadunk rendes tarifával, azontul érkezett hirdetéseket dupla tarifával fogadunk el.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy hirdetés 20 szóig 1.20 pengő, kétszeri feladásnál 2.20 pengő és háromszori feladásnál 3.— pengő, hirdetési adóval együtt. Minden további szó és címszó, valamint kiemelt szavak 10 fillérrel drágábbak. A fenti árak csak olyan hirdetésekre vonatkoznak, amelyek egy héten belül lefutnak. — Csak felülbévegett, jelzés leveleket továbbítunk. — Kérdezőkérdezőkhez válaszbelvegg melléklendő.

Fakereskedők! Kereskedelmi hivatali, Anyaggyártási és Árkormánybiztosai kalkulációját és könyveket felfektetését vállalom. Gartner, Szeged, Mikszáth Kálmán u. 21. a-792

Csuzán (Baranya m.) a falu felett 2 lánca iókarban lévő szőlő sűrűgősen eladó. Érdeklődni a kiadóhivatalban. a-805

I. a. retorta faszén vasalásra azonnal kapható. I. a. osztrai darabos öntőde kocsz 8—10 napon belül történő szállításra előjegyezhető Kiss Pál és Társai fatelepén, Malom ucca 8. (volt Boskov fatelep). a-782

Telefonszámunk 2—07.